

ظریف: توافق، اخیر موقتی است

وزیر امور خارجه کشورمان با بیان این که «ایرانیان، هرگز دستور و اجبار را نمی پذیرند» گفت: مردم ایران به غرب اعتماد ندارند...

همشهری آنلاین: وزیر امور خارجه کشورمان با بیان این که «ایرانیان، هرگز دستور و اجبار را نمی پذیرند» گفت: مردم ایران به غرب اعتماد ندارند، غرب به گونه غیرمنصفانه با ایران رفتار کرده است. مشاهده این رفتار در خصوص دستیابی ایران به فناوری های صلح آمیز هسته ای بارز است.

به گزارش خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا) اِلمار تِوسِن از مجریان کانال تلویزیونی «فونیکس» آلمان در گفت و گوی اختصاصی تلویزیونی اش با محمدجواد ظریف، وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی ایران نخست گفت: برخی غربی ها از سلاح جدید روابط عمومی که دولت جدید ایران در دست گرفته است، انتقاد دارند. با این حال از این که شما به عنوان وزیر امور خارجه ایران و یکی از مشاوران معتمد حسن روحانی، رئیس جمهور جدید ایران در یک گفت و گوی مستقیم و شفاف راجع به برنامه اتمی ایران شرکت کردید از شما صمیمانه سپاسگزارم.

وی در ادامه از ظریف چنین سوال کرد: آقای وزیر سوالی که ذهن بسیاری را با خود درگیر کرده، آن است که به رغم توافق هسته ای ایران با گروه پنج بعلاوه یک، اساسا می توان به این توافق اعتماد کرد یا خیر؟

ظریف در پاسخ گفت: من هم به وجود مشکل اعتمادسازی معترفم اما این مشکل، دو طرفه است.

وی با بیان این که «مردم ایران به غرب اعتماد ندارند»، گفت: غرب به گونه غیرمنصفانه با ایران رفتار کرده است. مشاهده این رفتار در خصوص دستیابی ایران به فناوری های صلح آمیز هسته ای بارز است. افزون بر این، غرب به صدام امکان داد تا به ایران حمله کند. در طول این سال ها وقایع تاریخی قابل ذکر مشابهی رخ داده است که از وجود یک فضای بی اعتمادی حکایت داشته است. اما با این حال (با برگزاری انتخابات جدید ریاست جمهوری در ایران) فرصتی مغتنم در اختیار ایرانی ها قرار داد، تا راهی را برگزینند که هم مشارکت سازنده و هم میانه روی را با هم به پیش ببرند. این یک فرصت منحصر بفرد است که باید از آن استفاده کرد. البته به نظرم (نه تنها ملت ایران بلکه) همه طرف ها باید از فرصت بوجود آمده برای اعتمادسازی استفاده کنند. من می دانم که برخی کشورهای غربی شاید بخواهند برداشت های دیگری را از این فرصت داشته باشند. اما باید بدانیم که با همان برداشت هاست که بی اعتمادی نیز بوجود می آید؛ و حال آن که، مساله، فرق می کند و تاریخ و حوادثی که ما آن ها را تجربه کرده ایم، متفاوتند.

ظریف با یادآوری این که «ایران سال هاست از فناوری صلح آمیز هسته ای بهره مند است و راکتور تحقیقاتی تهران، نمونه خوبی از این مدعاست»، اظهار کرد: این راکتور را سال ها پیش آمریکایی ها در تهران ساختند. این طرح، یک طرح اتمی صلح آمیز در دوران رئیس جمهور آیزنهاور بود. اما متاسفانه، میله های سوختی این راکتور به ایران تحویل داده نشد و این درحالی بود که ایران به این میله ها نیاز داشت و بناچار باید از مجاری و کانال های مختلف به تهیه و تامین آن اقدام می کرد و این کار، شایسته و سزاوار (ما) نبود. این بود که تنها برای تامین میله های سوختی راکتور تحقیقاتی تهران تصمیم گرفتیم که به خودمان اعتماد کنیم و این بخشی از تاریخ ما است که غرب، برداشتی دیگر از آن دارد. ما می توانستیم این میله ها را در خارج از ایران، ارزان تهیه کنیم. اما نوبت که به خرید ما می رسید از فروش این میله ها برای ایران خبری نبود. به همین خاطر است که می گویم این فرصت می تواند فرصتی برای غرب و ایران باشد که یک اصول اعتمادسازی مشترک را ترسیم کنند.

مجری در ادامه سوال کرد: فکر نمی کنید بخشی از این بی اعتمادی غرب به ایران در گذشته بدان سبب است که غرب اغلب چنین دریافتی را داشته است که ایران واقعا در برنامه هایش، شفاف نبوده و اطلاعات نمی داده و بعنوان مثال بیش از نیازش به غنی سازی اورانیوم مبادرت داشته است؟

ظریف پاسخ داد: باز هم برداشت های متفاوتی از آن چه که تاکنون اتفاق افتاده اند، وجود دارد. شما اعتقاد دارید که ایران، ملاحظه کار بوده و شفاف و صادق نبوده است؛ در صورتی که ما شفاف بوده ایم.

وزیر امور خارجه کشورمان سپس با اعلام این که «ما حتی یک گرم اورانیوم از اروپا خریداری نکرده ایم» اظهار کرد: در شرایطی که

ما یک راکتور تحقیقاتی بدون میله سوختی داشتیم، طبیعی بود که ما با مشکل مواجه می‌شدیم. شما با یک کشور جدید، برخورد نکرده‌اید بلکه ناظر بر ملتی هستید که دولت و ملتش، وجهه بین‌المللی و برای هزاران سال تاریخ و قدمت دارد. امپراتوری‌ها و قدرت‌های بزرگ از منظر ما عمری کوتاه دارند. تاریخ ما نشان می‌دهد که خیلی سخت است که به ایرانی‌ها دستور داد و آن‌ها را به انجام کاری واداشت. ما نمی‌توانیم بپذیریم که کسی به ما دستور دهد. وقتی کسی به ما می‌گوید شما اجازه در اختیار گرفتن میله‌های سوختی یا فناوری اتمی را ندارید، ما نمی‌توانیم این را بپذیریم. ما فرآیندهای سخت و متفاوتی را پشت سر گذاشته‌ایم و به همین خاطر تلاش کردیم که خودمان به این فناوری دست یابیم. ما توانستیم در کشور خود این فناوری را برای خود توسعه دهیم. طبیعی بود که این تلاش‌ها به لحاظ اقتصادی، مقرون به صرفه نبود. با اینحال با این تلاش‌ها توانستیم منابع تامین انرژی خود را متنوع کنیم. این فضا در نهایت از سوی دیگران، مورد پذیرش قرار گرفت. وقتی به آینده می‌نگریم و می‌خواهیم گذشته را نقادی کنیم باید بکشید تا مسائل دیگر را نیز در نظر بگیریم.

توسن در ادامه مدعی شد سوال اصلی در حال حاضر آن است که آیا اساسا ایران بدنال ساخت بمب اتمی است. این که ایران می‌خواهد اورانیوم با خلوص بیست درصد غنی‌سازی کند. هدف شما از رسیدن به این ظرفیت‌ها چیست؟

محمدجواد ظریف در پاسخ گفت: نه، این، درست نیست. اگر ما اورانیوم بیست درصد را غنی‌سازی کرده‌ایم برای تحقیقات مرتبط با راکتور تحقیقاتی تهران اینکار را کرده‌ایم؛ منظورم همان راکتوری است که سال‌ها پیش آمریکایی‌ها آن را برای ما ساختند. این راکتور برای غنی‌سازی با خلوص بالا نیز کاربرد دارد. آمریکایی‌ها بعد از انقلاب در این راکتور تغییراتی دادند که بتواند در دو خلوص متوسط و اندک به غنی‌سازی اورانیوم بپردازد. با این حال آن‌ها از دسترسی ما به این فناوری صرف‌نظر کردند. اما در اوائل سال دوهزار میلادی ما به این فناوری دست یافتیم و خوب یا بد، هرچه بود خودمان انجام دادیم.

وی در بخش دیگری از این گفت‌وگو با شبکه فونیکس آلمان علت تولید تقریباً دویست کیلوگرم اورانیوم بیست درصد غنی شده را در واکنش به اعمال تحریم‌های غرب علیه ایران دانست و گفت: ضرورت داشت تا ایران، شرایطی را کسب کند تا در میز مذاکره بتواند با قدرت بر لغو تحریم‌ها تاکید کند. در واقع این اقدام در نتیجه تحریم‌های زیادی بود که غرب علیه ایران اعمال کرده بود. بر اثر تحریم‌های ضدایرانی ما نیز در مقابل، شمار سانتریفیوژهای خود را افزایش دادیم و به این شکل، موازنه ای را میان تولید اورانیوم غنی شده و تحریم‌های بیشتر بوجود آوردیم. وقتی نخستین تحریم‌ها علیه ایران اعمال شدند ما کمتر از دویست دستگاه سانتریفیوژ در ایران داشتیم که اورانیوم، غنی‌سازی می‌کردند اما اکنون پس از گذشت هشت سال، بیش از نوزده هزار دستگاه سانتریفیوژ فعال در اختیار داریم.

وی افزود: تحریم‌ها ناهماهنگی‌هایی را برای ما به بار آوردند. مشکل ما تنها تامین دارو و وسایل پزشکی نبود بلکه در عرصه تجارت خارجی نیز برای ما مشکل ایجاد شده است. اعتبارات اسنادی (ال سی) دیگر نزد بانک‌های ایرانی گشایش نمی‌شوند. این چالش‌ها همه تحت تاثیر تحریم‌های آمریکا و همچنین اتحادیه اروپا وجود آمده است. حتی بانک‌های اروپایی نیز از این که بتوانیم برای خرید دارو و محصولات پزشکی بیماران ایرانی، اعتبار اسنادی گشایش کنیم، جلوگیری می‌کنند. این، تصویری است که حال حاضر ما و همین‌طور چندین ماه گذشته ما را نشان می‌دهد. اما اکنون ما به مذاکرات ایران با گروه پنج بعلاوه یک و نیز نتایج اولیه مذاکرات ژنو امیدواریم. چون ما می‌خواهیم به این وضع پایان دهیم و امید را جایگزین موقعیت‌های نامطلوب و دور باطل‌های قبلی کنیم تا به این وسیله بتوانیم به یکدیگر کمک کنیم و به راه حل دست یابیم.

مجری در ادامه با اشاره به این که احتمالاً برخی استدلال‌ها شما برای دستیابی به راه حلی پایدار در نشست بعدی گروه پنج بعلاوه یک و ایران در فوریه جاری، مورد بررسی قرار خواهد گرفت، پرسید: شما در گفته‌های‌تان از وجود فضای بی‌اعتمادی میان دو طرف سخن گفتید. به نظر شما ایران تا چه میزان در بازیابی این اعتماد تلاش خواهد کرد و متقابلاً شما نیز از آمریکایی‌ها و سایر طرف‌ها چه انتظاری دارید؟

ظریف با بیان این که «ما یک نقشه راه را برای ادامه مذاکرات پیشنهاد داده‌ایم» گفت: گام نخست این نقشه راه، همان برنامه عمل مشترکی بود که در ژنو در موردش به توافق رسیدیم؛ توافقی که البته برای تمام طرف‌های مذاکره از اهمیت برخوردار بود. همه به انجام اقداماتی متعهد شده‌اند تا نتایج آن مذاکراتی که با هم داشتیم، خود را نشان دهند.

توسن در ادامه در مورد مهمترین دستاوردهای توافقنامه هسته‌ای ایران در ژنو پرسید.

به گزارش ایسنا به نقل از واحد مرکزی خبر وزیر خارجه کشورمان گفت: ما توافق کردیم که غنی‌سازی بیست درصد را متوقف کنیم اما نه این که غنی‌سازی پنج درصد را به حال تعلیق درآوریم بلکه بیش از پنج درصد را غنی‌سازی نکنیم. ما همچنین اعلام کردیم که در طول اجرای توافقنامه موقت، اقدام به ساخت و تکمیل مجموعه‌های هسته‌ای خود نخواهیم کرد. ما متعهد به شفاف‌سازی مشخص و انجام اقدامات جدید هستیم تا آژانس بین‌المللی انرژی اتمی نیز بتواند به کارهای خود در مورد ایران

برسد. از منظر ما همه این اقدامات، قابل راستی‌آزمایی هستند و اکنون این راستی‌آزمایی انجام شده است. ما بخش مربوط به تعهدات خود را انجام داده‌ایم و این نکته با اهمیتی است و حالا اروپایی‌ها و آمریکایی‌ها باید سهم‌شان را در خصوص تسهیل تجارت خارجی (ایران با سایر کشورها) و نیز کاهش تحریم‌ها انجام دهند. برخی از این اقدامات از سوی اتحادیه اروپا انجام شده‌اند. آمریکایی‌ها نیز در این مسیر به بانک‌های خود دستور داده‌اند که در مورد تجارت خارجی با ایران محدودیت بیشتری اعمال نکنند. آنچه در این مهم است این‌که این تصمیمات و تعهدات اجرایی شدند و به نظر من این اقدامات در قالب یک فرآیند شکل می‌گیرند و این فرآیند در نهایت می‌تواند به اعتمادسازی منجر شود. ما در هیجدهم فوریه می‌خواهیم در مذاکرات خود در وین در مورد یک راه حل نهایی گفت‌وگو کنیم. این مذاکرات البته از یکطرف، مذاکرات سخت و دشواری خواهند بود اما از طرف دیگر می‌توانند گفت‌وگوهای سهل و آسانی باشند. چون اگر قرار است که اطمینان داده شود که برنامه اتمی ایران برای همیشه، صلح آمیز باقی بماند، این هدف ما است و این اطمینان دهی برای ما کار ساده‌ای است.

وزیر خارجه ایران با اشاره به این‌که «اگر این هدف، یک هدف مشترک است، در آن صورت ما به سمت دستیابی به یک راه حل پیش خواهیم رفت»، افزود: چون اگر مذاکرات، دقیق نشویم و باز عمل کنیم برای یک سؤال، پاسخ‌های بسیار متفاوتی را خواهیم داشت در این صورت دیگر از یک راه حل منحصر به فرد خبری نخواهد بود.

المار توسن در اینحال گفت: اگر بخواهیم بیشتر وارد جزئیات این توافق شویم آیا این مساله صحت دارد که ایران قرار است شمار دستگاه‌های سانتریفیوژ خود را به چهار هزار دستگاه کاهش دهد؟

وزیر امور خارجه ایران در پاسخ با بیان آن‌که «من در اینجا بعنوان یک مذاکره کننده ایران حاضر نشده‌ام و از این گذشته من در تلویزیون نیز مذاکره نمی‌کنم»، گفت: ما حاضریم در مورد نگرانی‌ها صحبت کنیم. اما این بدان معنا نیست که برنامه فعلی (اتمی خود) را کاهش دهیم. ما نیز برخی خط قرمزها برای خود داریم که برای ما بسیار مهمند. البته باید نگرانی‌ها را نیز جدی گرفت. ما وقتی در مورد این دغدغه‌ها صحبت می‌کنیم، گزینه‌های متفاوتی به بحث گذاشته می‌شوند و این همان چیزی است که من در ابتدای این گفت‌وگو نیز به شما اشاره کردم. این‌طور نباید باشد که ردیفی از پاسخ‌ها برای سوالات و مسائل دشوار وجود داشته باشد. با توجه به رویکردها و برداشتهای متفاوتی که از مسائل فی ما بین دو طرف وجود دارد باید کنار هم بنشینیم و در مورد گزینه‌ها و شرایط مختلف تحقیق و بررسی کنیم.

توسن در اینجا گفت: من منظور شما را فهمیدم. شما در اظهارات خود تاکید کردید که ایران، ظرفیت غنی‌سازی اورانیوم خود را از بین نخواهد برد. چون برای خود، خط قرمزهایی دارد. منظور شما این است که از ظرفیت هسته‌ای خود حفاظت خواهید کرد. درست است؟

ظریف اظهار کرد: خیر. من چنین چیزی نگفتم. من گفتم که توافق اخیر ما یک توافق موقتی است. در حال حاضر ما در مرحله اعتمادسازی بسر می‌بریم. چون چنانچه بطور مثال آمریکایی‌ها و اروپایی‌ها تحریم‌های بیشتری را اعمال کنند ما نیز غنی‌سازی بیش از بیست درصد را در دستور کار خود قرار خواهیم داد. به این، خط قرمز نمی‌گویند. این درست مثل یک بازی می‌ماند که در یک استادیوم جریان دارد. یعنی دو طرف می‌خواهند اطمینان دهند که ناسازگاری و فقدان تفاهم وجود ندارد. اما چنانچه بی‌اعتمادی میان دو طرف وجود داشته باشد، طرفین باید تلاش کنند مکانیزم‌هایی را بکارگیری کنند تا به نقض توافق منجر نشود. موضع ما همین است و این بدترین حالتی است که می‌تواند در این سناریو اتفاق افتد. ما باید راه حلی را جستجو کنیم که این موقعیت موقتی را به یک وضعیت پایدار و طولانی مدت تبدیل کنیم. در توافق نهایی و حتی طبق برنامه اقدام مشترک ژنو، ایران برنامه اتمی خود را حفظ می‌کند. در واقع برنامه اتمی ایران همانند برنامه‌های مشابه در سایر کشورها و آمریکا پذیرفته می‌شود. پیش فرض ما نیز همین است. اگر ما بتوانیم این توافق را نهایی کنیم، برنامه اتمی ایران نیز همانند سایر کشورها در وضعیت طبیعی و عادی خود ادامه خواهد یافت. ما می‌خواهیم که به این مرحله برسیم. البته ما زمان زیادی هم برای این منظور در اختیار نداریم و باید ظرف شش ماه آینده به این هدف دست یابیم.

وی با تاکید مجدد بر این‌که «دو طرف باید اعتماد ایجاد کنند» افزود: اگر هر طرف به تعهدات خویش عمل نکند، توافقی نیز بدست نخواهد آمد.

وزیر امور خارجه ایران در واکنش به این سوال که نقض احتمالی تعهدات ایران با توجه به تحریم‌هایی که هم‌اکنون برای ایران در حال اجرا است چه مشکلاتی را برای مردم ایران به وجود خواهد آورد، چنین پاسخ داد: شما در تهران و شهرهای بزرگ ایران، تحریمی نمی‌بینید. در واقع تاثیر چنین تحریم‌هایی در ایران (آنطور که تبلیغ می‌شود) مشهود نیست. البته ما بهای این تحریم‌ها را پرداخت کرده‌ایم. ما یک کشور افتخارآفرین هستیم. ما تلاش کرده‌ایم تا از این تحریم‌ها صرف‌نظر کنیم و حتی آن‌ها را دور بزنیم. خیلی از کارشناسان هستند که می‌دانند چطور باید تحریم‌ها را دور زد و خیلی‌ها نیز بواسطه دور زدن تحریم‌ها پول زیادی درآورده‌اند.

ظریف با بیان این‌که «طبیعت تحریم، فسادآور است» افزود: چگونگی دور زدن تحریم‌ها برای فعالان اقتصادی ما به یک مساله عادی تبدیل شده است. وقتی شما به ایران نگاه می‌کنید، مشاهده می‌کنید که اکثر سواری‌های شرکت «پورشه» آلمان در منطقه خاورمیانه در تهران در حال ترددند. اما این آن معامله‌ای نیست که ما خواهانش هستیم. ما دنبال شفاف‌سازی و مناسبات جدی با سایر کشورهای جامعه بین‌الملل هستیم. وقتی ما می‌خواهیم دارو بخریم، چرا ما باید هزینه خرید دارو را نقدی بپردازیم؟ ما معتقدیم وقتی کسی می‌خواهد واردات کند باید مانند سایر افراد دیگر با وی رفتار شود و این‌طور نباشد که در وضعیتی قرار گیرد که برای تهیه دارو از روش‌ها و مکانیزم‌های دور زدن تحریم‌ها استفاده کند. طبیعی است که بکارگیری این روش‌ها گرانی و هزینه بسیار زیادی را بر بیماران ایرانی تحمیل خواهد کرد.

توسن در سوالی دیگر پرسید: آقای روحانی رییس‌جمهوری ایران در مجمع جهانی اقتصاد که چند روز پیش در داووس سوئیس برگزار شد از جامعه بین‌الملل خواست به ایران بیایند و در این کشور سرمایه‌گذاری کنند. اما اسرائیل از منظری دیگر، این اظهارات را ارزیابی می‌کند. در واقع اسرائیل و کشورهای عربی فکر می‌کنند این مواضع ایران با هدف دور زدن تحریم‌هاست. ارزیابی شما چیست؟

ظریف با بیان این‌که «همکاری و انجام اقدامات اعتمادساز، منافع ما را تشکیل می‌دهد و امنیت زیادی را برای ما به همراه می‌آورد» اظهار کرد: ما همواره گفته‌ایم که امنیت دیگران، امنیت ما است. ما اغلب این موضع را بطور آشکار در مورد همسایگانمان مطرح می‌کنیم. اکثر همسایگان ما به همکاری با ما حاضرند. من معتقدم اشتراک ما (با همسایگانمان)، فرصت بزرگی برای همکاری است و این اشتراکات خیلی بزرگتر از چالش‌ها و مخاطراتی‌اند که امروز در منطقه ما وجود دارند.

وی خاطرنشان کرد: جریان افراطی‌گری در سوریه وجود دارد و حالا دیگر از مرز این کشور نیز به بیرون، سرایت کرده است. این شرایط از چالش‌های همه ما در منطقه به شمار می‌رود؛ بنابراین ما به یک راه حل مشترک برای این منطقه نیازمندیم. بعنوان مثال ما آشکارا در مورد سیاست مه‌آلودی که می‌خواهد نقض حقوق فلسطینیان بدست اسرائیلی‌ها را کتمان کند، موضعگیری کرده‌ایم.

وی با تاکید بر نقض حقوق فلسطینیان گفت: تاکنون چندین قطعنامه بین‌المللی از شورای امنیت از مجمع عمومی و شورای حقوق بشر سازمان ملل و به عبارتی دیگر از سوی تمامی کمیسیون‌های که به نوعی با موضوع فلسطین در ارتباط بوده‌اند، تصویب شده است. اما برای اجرای این قطعنامه‌ها همواره بهانه و عذر مطرح شده است و حال آن‌که اسرائیلی‌ها از این سیاست مه‌آلود کردن فضا استفاده می‌کنند تا نگاه جامعه بین‌الملل را از آن‌چه در سرزمین‌های فلسطینی نشین در حال رخ دادن است، منحرف کنند.